

Cognitive Reserve Index

CRIq

questionnaire

M. Nucci, D. Mapelli & S. Mondini (2012)

Nederlandse vertaling: R.P.C. Kessels & J.M. Oosterman (2016)

Instructies voor de afname van de CRIq

De CRIq-vragenlijst meet de cognitieve reserve van een persoon door informatie over zijn/haar volwassen leven te verzamelen. De CRIq is ontwikkeld op basis van het construct cognitieve reserve zoals door Yaakov Stern (2009) gedefinieerd. Zie voor verdere informatie: Nucci, M., Mapelli, D., & Mondini, S. (2012) The cognitive Reserve Questionnaire (CRIq): a new instrument for measuring the cognitive reserve. *Aging clinical and experimental research*, 24, 218-26.

De belangrijkste instructies voor de afname van de CRIq zijn samengevat aan het begin van ieder onderdeel van de vragenlijst. In dit document wordt de afnameprocedure in meer detail beschreven en worden vaak voorkomende vragen over hoe een antwoord geclassificeerd kan worden besproken, om tot een zo consistent mogelijke beoordeling en scoring te komen tussen verschillende beoordelaars.

Het interview

De manier waarop de CRIq is samengesteld vereist de vaardigheid een semi-structureerd interview te kunnen afnemen. Degene die de CRIq afneemt moet de vaardigheden hebben om een doelgericht gesprek te kunnen voeren en sturen. Zoals bij alle neuropsychologische interviews is het belangrijk dat de professional een respectvolle houding aanneemt – actief, empathisch naar en begripvol voor wat de geïnterviewde vertelt, en dat de professional effectieve informatieverzameling kan faciliteren. Daarnaast moet deze kunnen omgaan met eventuele breedspakigheid en met de emotionele lading die bij het opdiepen van herinnering naar boven kan komen.

De afname van de CRIq in een klinische setting vereist verder dat de geïnterviewde cognitief niet gestoord is. Wanneer er bij de geïnterviewde sprake is van cognitieve stoornissen in het geheugen of de aandacht (zelfs

wanneer er alleen een vermoeden hiervan is), heeft het de voorkeur dat de vragen aan een naaste gesteld worden. Hierbij is het uiteraard van belang zeker te weten dat deze naaste goed geïnformeerd is over gewoontes uit het verleden en de huidige gewoontes van de patiënt. Een kind is bijvoorbeeld niet altijd op de hoogte van de frequentie waarmee een ouder bepaalde activiteiten heeft uitgevoerd toen deze jong was, en dat kan ook gelden voor een tweede partner. Het is daarom goed om twijfelachtige informatie te controleren of dat wat de patiënt aangeeft te integreren met informatie uit andere bronnen. Hoe dan ook moet aan het eind van de vragenlijst aangegeven worden of de informatie van de betreffende persoon verkregen is of van een naaste.

De vragenlijst

Het eerste deel van de vragenlijst betreft het noteren van bepaalde details over de betreffende persoon. De vragenlijst is in drie secties verdeeld: *CRI-Opleiding*, *CRI-Werk en beroep* en *CRI-Vrije tijd*.

CRI-Opleiding: dit onderdeel stelt het opleidingsniveau vast dat door iemand gedurende zijn/haar leven is bereikt. Voor elk voltooid opleidings- of schooljaar wordt 1 punt toegekend, voor gedoubleerde jaren wordt 0,5 punt toegekend.

Bijvoorbeeld, iemand die 6 jaar lagere school gevolgd heeft krijgt 6 punten. Iemand die ook nog 6 jaar middelbaar onderwijs gevolgd heeft en 2 jaar universitair onderwijs, krijgt 14 punten (6 jaar lagere school, 6 jaar middelbare school en 2 jaar universiteit = 14 jaar in totaal). Iemand die gepromoveerd is tot doctor krijgt bijvoorbeeld 20 punten (6 jaar lagere school, 6 jaar middelbare school, 4 jaar universitair onderwijs en 4 jaar als promovendus). Wanneer iemand in plaats van de lagere school (6 klassen) de basisschool heeft gevolgd (8 groepen), krijgt deze hiervoor ook 8 punten in plaats van 6.

Voor trainingen of cursussen die tenminste 6 maanden geduurd hebben wordt 0,5 punt toegekend voor iedere 6 maanden waarin de cursus of training gevolgd is.

Wanneer iemand bijvoorbeeld een twee-jarige taalcursus gevolgd heeft, worden hiervoor 2 punten toegekend ($0,5 \times 4$).

Echter, wanneer iemand een schaakcursus van 3 maanden heeft gevolgd dan worden geen punten toegekend, omdat deze te kort duurde. Cursussen of trainingen worden meegenomen wanneer deze een duidelijk opleidings- of trainingsdoel hadden (bijvoorbeeld een computercursus, een fotografie cursus, een cursus Engels, etc.); de aanwezigheid van een docent is een absolute

vereiste hierbij en speelt een bepalende rol in het geval een cursus moeilijk te beoordelen is.

CRI-Werk en beroep: in dit onderdeel wordt het soort werk en het beroep van de persoon beoordeeld en het aantal jaren dat deze dit heeft uitgevoerd. Het is belangrijk te benadrukken dat het hier alleen om betaalde banen gaat die tenminste een jaar geduurd hebben. Er wordt onderscheid gemaakt tussen vijf verschillende niveaus, primair op basis van de mate van cognitieve inspanning die nodig is en de mate van verantwoordelijkheid die de baan vereist:

1. Laag- of ongeschoolde arbeid, boer, tuinier, interieurverzorgster, verzorgende, serveerster, chauffeur, monteur, loodgieter, elektricien, call-centermedewerker, babysitter, etc.
2. Geschoolde arbeider of vakman, kok, winkelbediende, kleermaker, militair (lage rang), vertegenwoordiger, kapper, ziekenverzorger, etc.
3. Eigen zaak, administratief medewerker, makelaar, musicus, deponhouder, priester/dominee/non/monnik, kleuterleidster etc.
4. Directeur van een klein bedrijf, jurist, gekwalificeerd freelance professional, aannemer, militair (hogere hang), arts, onderwijzer/docent, ingenieur, ondernemer etc.
5. Directeur van een groot bedrijf, senior manager, hoog-gespecialiseerd academicus, rechter, hoogleraar/universitair docent, officier van justitie, chirurg, politicus, onderzoeker etc.)

Zoals al eerder vermeld, moet een baan minimaal een jaar zijn uitgevoerd wil deze meetellen.

Wanneer iemand 30 jaar lang als ongeschoolde arbeider heeft gewerkt en daarna 15 jaar als geschoolde arbeider, wordt dit gescoord als 30 jaar niveau 1 en 15 jaar niveau 2.

Wanneer iemand meerdere banen tegelijk uitgevoerd heeft tellen deze beiden mee.

Bijvoorbeeld, wanneer iemand 45 jaar als geschoolde arbeider heeft gewerkt (niveau 2, 45 jaar) en in deze periode ook nog 15 jaar als schilder (niveau 1, 15 jaar), tellen beide banen mee.

Wanneer de tweede (parallele) baan in dezelfde categorie als de eerste baan valt, worden de jaren van beide banen bij elkaar opgeteld tot één getal.

Wanneer iemand 45 jaar als ongeschoolde arbeider heeft gewerkt (niveau 1, 45 jaar) en in deze periode ook 15 jaar als schilder (niveau 1, 15 jaar), dan wordt dit uitgedrukt als 60 jaar, niveau 1.

Wat hierbij belangrijk is is dat de tweede baan alleen meegenomen wordt indien de werkzaamheden gedurende tenminste een jaar regelmatig zijn uitgevoerd. Het aantal jaren wordt naar boven afgerond in periodes van 5 jaar.

Wanneer iemand 12 jaar lang gewerkt heeft, wordt dit afgerond op 15 jaar, als iemand 17 jaar gewerkt heeft wordt dit gescoord als 20 jaar, etc.

Bij het indelen van minder vaak voorkomende banen is het van belang de opeenvolgende volgorde van de 5 niveaus in acht te houden alsmede de cognitieve input en verantwoordelijkheid die vereist is. Probeer op basis van gezond verstand de beste categorie te vinden; bijvoorbeeld, wanneer een vrouw in het bedrijf van haar echtgenoot werkt zonder contract of vast salaris, dient zij wel als een werknemer te worden beschouwd.

CRI-Vrije Tijd: dit onderdeel betreft alle activiteiten die normaliter uitgevoerd worden voor of na de werk- of schooltijd. In deze tijd kan iemand bezig zijn met cognitief stimulerende activiteiten; hoewel dit als “vrije tijd” wordt gezien, hoeven de betreffende activiteiten niet per se alleen voor de lol of voor het plezier uitgevoerd te worden. Het gaat dus niet alleen om activiteiten zoals bioscoopbezoek of concertbezoek, maar ook om activiteiten als autorijden of het regelen van bankzaken. Dit onderdeel is verder onderverdeeld in vier delen, op basis van de frequentie waarin de betreffende activiteiten doorgaans worden uitgevoerd – dat wil zeggen wekelijks, maandelijks, jaarlijks of met een vaste regelmaat. Bij de meeste items moet de frequentie binnen een gegeven tijdsinterval geschat worden; twee antwoordcategorieën zijn mogelijk: “Nooit/Zelden”, voor een frequentie van twee keer of minder (respectievelijk per week, per maand, per jaar) of “Vaak/Altijd” voor een frequentie van drie keer of meer (respectievelijk per week, per maand, per jaar). Alleen voor activiteiten die gedurende tenminste 1 jaar “Vaak/Altijd” zijn uitgevoerd, moet het aantal jaren dat de activiteit is uitgevoerd worden aangegeven. Het aantal jaren wordt niet gescoord wanneer de activiteit minder dan 1 jaar is uitgevoerd, of gedurende meerdere jaren maar dan “Zelden”. Het is daarom belangrijk om te weten of een activiteit door de onderzochte gedurende

tenminste 1 jaar “Vaak/Altijd” is uitgevoerd; alleen in dit geval wordt het aantal jaren aangegeven, afgerond naar boven in intervallen van 5 jaar.

NB: het aantal jaren waarvoor de frequentie van de activiteiten aangegeven moet worden betreft alleen de periode als volwassene, dus vanaf het 18e levensjaar tot nu.

Bijvoorbeeld, voor iemand van 50 die “Vaak/Altijd” autogereden heeft gedurende 30 jaar, wordt de categorie “Vaak/Altijd” gekozen en de periode van 30 jaar aangegeven.

Wanneer iemand van 50 van zijn 20^e tot 40^e “Vaak/Altijd” autogereden heeft, maar daarna “Nooit/Zelden”, bijvoorbeeld omdat hij een andere baan kreeg, wordt de categorie “Vaak/Altijd” gekozen en alleen het aantal jaar opgegeven waarin de frequentie “Vaak/Altijd” gold – in dit geval dus 20 (40 min 20).

Als iemand gedurende 30 jaar slechts af en toe autogereden heeft – dus minder dan twee keer per week – wordt de categorie “Nooit/Zelden” gekozen (alsof de persoon nooit autogereden heeft) en het aantal jaren wordt niet aangegeven.

Activiteiten met een vaste frequentie worden meegenomen ongeacht de precieze tijdsschatting van deze activiteiten; wanneer iemand de betreffende activiteiten heeft uitgevoerd, wordt het aantal jaar aangegeven ongeacht de frequentie.

Activiteiten met een wekelijkse frequentie:

- 1. Kranten of tijdschriften lezen:** dit betreft kranten of tijdschriften met een hoge verschijningsfrequentie, ongeacht de inhoud.
- 2. Huishoudelijke klusjes:** alle activiteiten die te maken hebben met de woning, in het bijzonder huishouden en schoonmaken – bijvoorbeeld koken, afwassen, de was doen, strijken, schoonmaken, boodschappen doen, onderhoud, etc.
- 3. Auto- of motorrijden:** autorijden, motorrijden, besturen van scooterbrommer of andere transportmiddelen waarvoor een rijbewijs of rijvaardigheidsbewijs nodig is. Fietsen telt hier daarom niet mee.
- 4. Vrijtijdsactiviteiten:** recreatie zoals alle sporten, gymnastiek, yoga, jagen, vissen, dansen, kaartspelen, boogschieten, snooker, biljart, schaken,

kruiswoordpuzzels maken, bordspellen, puzzels, hobby's zoals postzegels of munten verzamelen, etc.

5. **Nieuwe technologie gebruiken:** computergebruik, smartphones (niet eenvoudige mobieltjes), gebruik maken van webbrowsers, digitale camera, navigatiesystemen in de auto, etc.

Activiteiten met een maandelijks frequentie

1. **Sociale activiteiten:** activiteiten die sociale interactie vereisen, zoals etentjes met vrienden, lid zijn van groeperingen, verenigingen, politieke partijen, reactieclubs, lokale organisaties, kerkbestuur, etc.
2. **Film of theater:** bioscoopbezoek of theater-/schouwburgbezoek
3. **Tuinieren, doe-het-zelven, handwerken:** tuinonderhoud (incl. groentetuin, volkstuin), handwerken waaronder breien, borduren, haken, naaien, etc.
4. **Oppassen op kleinkinderen/neefjes/nichtjes of mantelzorgen voor ouders:** verantwoordelijk zijn voor kleinkinderen/neefjes/nichtjes of mantelzorger zijn voor ouders op leeftijd.
5. **Vrijwilligerswerk:** alle werkzaamheden die zonder betaling worden verricht, individueel of via organisaties (goede doelen, sociaal werk, buurtwerk etc.)
6. **Artistieke activiteiten:** alle artistieke activiteiten (musiceren, zingen, tekenen, schilderen, beeldhouwen, schrijven, optredens, fotograferen, etc.) die individueel of in groepen worden uitgevoerd.

Activiteiten met een jaarlijkse frequentie

1. **Tentoonstellingen, concerten, conferenties:** deelname aan een georganiseerd cultureel event.
2. **Reizen van meerdere dagen:** reizen/vakanties die langer dan een dag duren.
3. **Boeken lezen:** boeken lezen, ongeacht de inhoud (anders dan kranten of tijdschriften).

Activiteiten met een vast ritme

1. **Kinderen:** aantal kinderen.
2. **Huisdieren verzorgen:** zorg voor huisdieren.
3. **De eigen bankzaken regelen:** de eigen bankzaken regelen door online te bankieren, naar een bankkantoor te gaan, geldautomaten te gebruiken, cheques/acceptgiro's uit te schrijven, etc.

Tot slot is het van belang om aan te geven of de vragenlijst direct bij de betreffende persoon is afgenomen, of bij een familielid of naaste (geef in dit geval de aard van de relatie aan).